

Kościół Luteranski w Polsce

jest spadkobiercą wielowiekowej tradycji. Już kilka lat po wystąpieniu ks. dr. Marcina Lutra w 1517r. jego pisma i poglądy docierają do Polski. Znajdują życzliwy oddźwięk u wielu i mimo trudności, m.in. ze strony władzy królewskiej, stopniowo powstają parafie ewangelickie w Wielkopolsce, na Pomorzu, Mazurach i Śląsku. Nabożeństwa odprawiane są w języku narodowym, powstaje także literatura religijna w języku polskim: tłumaczenia Pisma Świętego, kancjonały – śpiewniki, postylle – zbiory kazań, katechizmy. Reformacja luteraska powszechnie rozwija się wśród mieszczan i chłopów na terenach zachodnich i wśród polskiej ludności poza granicami Rzeczypospolitej.

Do okresu zaborów przetrwało niewiele zborów, później na terenach pod władzą cara rosyjskiego i króla pruskiego powstają parafie luteraskie założone przez kolonistów szukających lepszych warunków życia swoich rodzin. Ich potomkowie szybko się polonizują i biorą aktywny udział w życiu politycznym i kulturalnym kraju.

Róża Lutra – symbol Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego

1

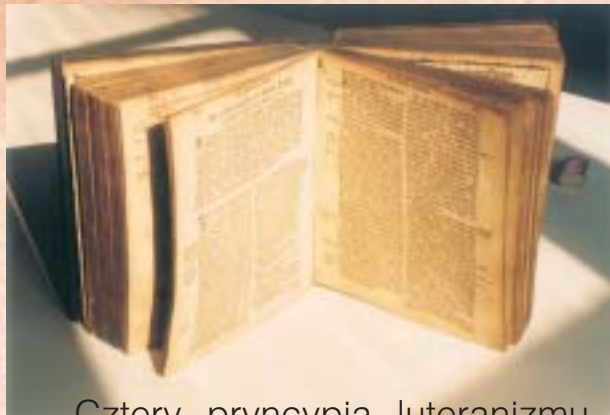
Obecnie nasz Kościół łączy parafie o bardzo różnicowanej historii – często nieliczne, ale posiadające pamiętki bogatej przeszłości – i różnych formach życia religijnego. Wspólną ich cechą jest wyraźny wpływ Pisma Świętego na życie wspólnoty i jej pojedynczych członków. W przeszłości pozwalało to przetrwać okres kontrreformacji na Śląsku w XVII i XVIII wieku, gdy ewangelicy pozbawieni byli kościołów, szkół i księży. Studiowanie Biblii w domach i spotkanie się na tajnych nabożeństwach pozwoliło zachować wiarę i dotrzeć do lepszych czasów.

Ciężkie doświadczenia polskim ewangelikom przyniosła II wojna światowa, uwięzienie i śmierć wielu księży i osób świeckich w obozach koncentracyjnych, wśród nich biskupa kościoła ks. Juliusza Burschego. Po roku 1945 Kościół odradza się do życia w nowych warunkach, łącząc parafie należące poprzednio do różnych struktur kościelnych, organizując życie religijne również nielicznym rozproszonym współwyznawcom. Poza Śląskiem Cieszyńskim nabiera on cech diaspory. Wszędzie i zawsze, pamiętając o doświadczeniach minionych wieków, pragnie przekazywać wzwanie do przyjęcia zbawienia danego nam z łaski przez wiarę w Jezusa Chrystusa.

MACIEJ OCZKOWSKI

2

Nauka ks. dr. Marcina Lutra i innych reformatorów luteraskich zawarta została w księgach symbolicznych zebranych w **Księdze zgody** z roku 1580, które są wiernym wykładem Pisma Świętego, jedyne źródła wiary i nauki chrześcijańskiej w duchu luteraskim.

Cztery pryncypia luteranizmu, które stały się też pryncypiami całego protestantyzmu:

Sola Scriptura – jedynie Pismo Święte
Solus Christus – jedynie Chrystus
Sola gratia – jedynie łaska
Sola fide – jedynie wiara

Cztery zasady reformacji możesz poznać w Korespondencyjnym Kursie Biblijnym (patrz: strona ostatnia)

3

Zgodnie z nauką Pisma Świętego nauczamy, że:

Pismo Święte, Słowo Boże, Biblia jest jedynym źródłem i normą wiary chrześcijańskiej i życia chrześcijańskiego.
Nie ma w nikim innym zbawienia jak tylko w Jezusie Chrystusie, jedynym Zbawicielu, Odkupicielu i Pośredniku, ukrzyżowanym i zmartwychwstałym Panu. Jego krzyż jest drogą do odkupienia i zbawienia. Luteraska „teologia krzyża” stawia krzyż Jezusa Chrystusa, podobnie jak apostoł Paweł, w centrum nauki i życia Kościoła. My zwiastujemy Chrystusa ukrzyżowanego. 1 Kor 1,23a
Wierzący zostaje usprawiedliwiony jedynie z łaski Bożej, bez zasług. Zbawienia nie można zyskać przez zasługi.

Wiara w Jezusa Chrystusa daje zbawienie. Bez wiary zaś nie można podobać się Bogu. Hbr 13,6
Wiara jest pełnym zaufaniem Bogu. Dobre uczynki nie są zasługami, lecz owocami żywej wiary. Chryścijanin czyni dobrze nie po to, aby być zbawionym, ale dlatego, że jest zbawiony.

4

Słowo Boże i Sakramenty Święte są kanałami łaski Bożej i środkami zbawienia. Przez Słowo i Sakrament darowana jest nam łaska Boża. Uznajemy dwa sakramenty: Chrztu Świętego i Ołtarza – Eucharystii, Wieczerzy Pańskiej.

Sakrament Ołtarza udzielany jest pod dwiema postaciami (chleba i wina) zgodnie z ustanowieniem Pana Jezusa. Luteranie na podstawie nauki o wszechobecności Jezusa Chrystusa wierzą, że w Wieczerzy Świętej „w”, „z”, „pod” postaciami chleba i wina są prawdziwie, realnie, cieleśnie obecne ciało i krew Jezusa Chrystusa (nauka o konsubstancjacji). Luteranizm odrzuca naukę o przeistoczeniu (transsubstancjacji).

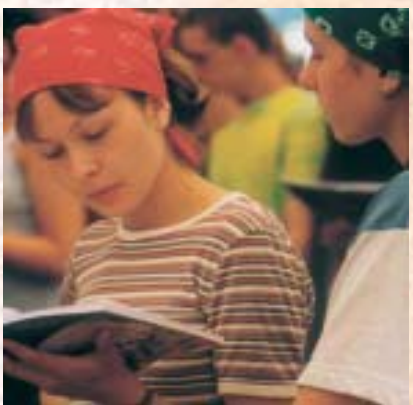

5

Praktykujemy:

- **głośną spowiedź wszystkich wiernych**,
- **osobistą spowiedź – rozmowę** z księdzem dla tych, którzy pragną szczególnej pociechy,
- **codzienne wyznawanie swoich grzechów w modlitwie przed Bogiem**.

Kościół jest zgromadzeniem wierzących i społecznością świętych, w którym Słowo Boże jest czysto i wiernie nauczane, a Sakramenty Święte są sprawowane i udzielane zgodnie z ustanowieniem Pana Jezusa.
Głową Kościoła jest sam Jezus Chrystus.

Zgodnie z Nowym Testamentem istnieje w Kościele powszechne kapłaństwo wiernych, dlatego każdy wierzący powołany jest do jego sprawowania (np. głosząc ewangelie w swoim środowisku). Kościół Ewangelicki nie zna kapłaństwa

hierarchicznego i uznaje jeden urząd duchowny zwiastowania Słowa Bożego i sprawowania Sakramentów Świętych (np. diakon, ksiądz, biskup).

6

Kościół jest społecznością świętych, dlatego **nie kanonizujemy, ani też nie modlimy się do świętych**. Nie potrzebujemy wzywania świętych. „(...) a chociażby nawet była to rzecz cenna, jednak jest to rzeczą bardzo zgubną. Chociaż aniołowie w niebie, a święci na ziemi, a może także i w niebie, modlą się za nas (jak zresztą i Chrystus czyni), to jednak z tego nie wynika, iż mamy aniołów i świętych wzywać, uwielbiać i czcić jako patronów i orędowników (...). Jest to bowiem bałwochwalstwo, gdyż taki zaszczyt przysługiwać należy jedynie Bogu.” (Artykuły szmalkaldzkie)

Najwyższą władzą ustawodawczą Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP jest **Synod Kościoła**, którego reprezentacją jest **Rada Synodalna**. Synod Kościoła jest wybierany w sposób demokratyczny z grona wszystkich duchownych i świeckich członków Synodów Diecezjalnych Kościoła. **Synod Kościoła wybiera Biskupa Kościoła**, który jest duchownym zwierzchnikiem Kościoła i z urzędu także Prezesem Konsystorza. **Konsystorz jest naczelną władzą administracyjną Kościoła** w Polsce i zarazem stanowi kierownictwo Kościoła.

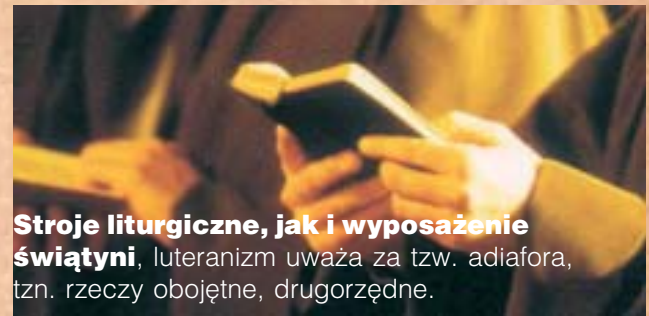
Kościół Luteranski uznaje, że **Maria Panna** jest matką Jezusa Chrystusa – Boga i Człowieka w jednej osobie. Dlatego modlimy się wyłącznie do Boga w Trójcy Świętej. (Pierwsze przykazanie: Jam jest Pan, Bóg twój. Nie będziesz miał innych bogów obok Mnie.) **Jeden jest tylko Orędownik – Jezus Chrystus – który wraz z Duchem Świętym wstawia się za nami u Ojca**.

7

Nabożeństwo luteraskie

nie jest powtórzeniem bezkrwawej ofiary Jezusa Chrystusa składanej Bogu przez ludzi (kapłana), lecz **ofiara daną ludzkom przez Boga**. Istotę nabożeństwa ewangelickiego określili Marcin Luter w kazaniu wygłoszonym w trakcie poświęcenia kościoła zamkowego w Torgawie w roku 1544 słowami: „... **aby tu sam Pan Chrystus przemawiał do nas w Słowie swoim świętym, a my abyśmy z Nim mówili przez modlitwę, psalmy i pieśni pochwalne**”. Liturgia luteraska od XVI wieku prowadzona jest w języku narodowym.

Stroje liturgiczne, jak i wyposażenie świątyni, luteranizm uważa za tzw. adiafora, tzn. rzeczy obojętne, drugorzędne.

Zgodnie z nauką Chrystusa uznajemy tylko dwa stany po śmierci:

niebo (bliiskość Boga),
piekło (wieczne oddalenie od Boga).
Odrzucamy naukę o czyszczeniu, jak również związaną z nią naukę o odpustach za żywych i umarłych.

8

9

W skład Kościoła wchodzi obecnie sześć diecezji:

cieszyńska, katowicka, mazurska, pomorsko-wielkopolska, warszawska i wrocławska. Diecezje posiadają swoje synody, biskupów i rady. W diecezjach istnieją samodzielne **parafie** i podległe im **filiały. Proboszcz i rada parafialna są wybierani przez wszystkich pełnoletnich członków parafii**.

Kościół Ewangelicko-Augsburski zajmuje się także pracą duszpasterską oraz misyjno-ewangelizacyjną w różnych grupach i środowiskach społecznych oraz współpracuje z innymi kościołami chrześcijańskimi należącymi do Polskiej Rady Ekumenicznej.

KS. JAN GROSS

10

a bez Niego
nic nie powstało

Biuo Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego
ul. Miodowa 21, 00-246 Warszawa
tel. +48 (22) 88 70 200, faks +48 (22) 88 70 218
e-mail: konsystorz@luteranie.pl
e-mail: biskup@luteranie.pl
www.luteranie.pl

Biuo Informacyjne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego
ul. Miodowa 21, 00-246 Warszawa
tel. +48 (22) 88 70 209, faks +48 (22) 88 70 218
e-mail: bik@luteranie.pl

Diakonia Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego
ul. Miodowa 21, 00-246 Warszawa
tel. +48 (22) 88 70 206, +48 (22) 88 70 207
faks +48 (22) 88 70 218
e-mail: diakonia-kosciola@diakonia.org.pl
www.diakonia.org.pl

Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego
ul. Misyjna 8, 43-445 Dziegiełków
tel. +48 (33) 852 97 81, faks +48 (33) 852 90 40
e-mail: cme@cme.org.pl
www.cme.org.pl

Jeśli chcesz uczestniczyć w Korespondencyjnym Kursie Biblijnym – skontaktuj się z Centrum Misji i Ewangelizacji.

Jeśli masz pytania skontaktuj się z: